

Hollandacayı değil “Jip ve Janneke” dilini öğrenin

Mehmet Akşit

İnsanların genellikle övülmeye karşı zaafı vardır. Eğer insanlar başkasına söverek övülüyorlarsa, övülmenin etkisi kişiselikten çıkarak toplumsal bir hüviyete dönüşür. Bu yazımda söverek övülmek üzerine değineceğim.

Evvel zaman içinde Bağdat'ta zalim bir hükümdar varmış. Bu hükümdarın sarayında iki “bilim adamı” yaşıyormuş. Bunlardan birisi ufak tefek çelimsiz ama gerçek bir bilim adamı, diğeri ise uzun boylu, yakışıklı ancak tam bir şarlatanmış. Ne bilimle uğraştığı ne de bilimden anladığı varmış. Bu iki “bilim adamı” arasında zamanla anlaşmazlık olmuş. Birbirlerini sahte bilim adamı olmakla suçlamaya başlamışlar. Bir gün bu kavga hükümdarın canına tak ettirmiş. İkisini de yanına çağırarak hükümdar: “Bıktım artık sizin bu kavganızdan. Halkı toplayacağım. Herkesin önünde birbirinize soru soracaksınız. Kimin daha bilgili olduğuna halk karar verecek. Bilgisizin kafasını orada uçurtacağım” demiş. Derhal ülkenin her tarafına tellallar gönderilmiş. Halk Bağdat'ın en büyük meydanına toplanmış. İki bilim adamı, hükümdar, cellât ve askerler, meydanın ortasında, etraflarında da halk heyecanla bekliyor. Gerçek bilim adamı şarlatana, “lütfen buyurun soruyu önce siz sorunuz” demiş. Şarlatan da bunu bekliyor zaten, “tahtaya inek yaz bakalım” demiş. Bilim adamı tahtaya inek yazmış ama halkın arasında okuma yazma bilen kimse yokmuş. Şarlatan önce tahtaya inek resmi çizmiş, sonra da halka dönerek:

*Ey çok bilgili Bağdat halkı
O mu inek, bu mu inek
Yalancının üstüne binek*

diye tekerleme söylemiş. Halk coşarak hep bir ağızdan “seninki inek, seninki inek” diye bağırılmış. Hükümdar okuma yazma biliyormuş ama halkın tepkisinden korkarak

cellâda “alın şu çelimsizin canını” diyerek gerçek bilim adamının işini orada bitirmiş.

Eindhoven Teknik üniversitesinde öğrenci olduğum zamanlar. Üniversite kültür derneği her ay sosyal bir konuda program hazırlıyor. Bir gün, göçmen işçiler konusundaki bir program hazırlayalım demişler. Benden ve geçici olarak üniversitede bulunan diğer bir Türk arkadaştan yardım istediler. Bizde seve seve evet dedik. Kollarımızı sıvırarak göçmen işçiler hakkında geniş kapsamlı bilgi toplamaya başladık. Göçmenlerin hangi ülkelerden ne için geldiklerini, eğitim seviyelerini filan araştırdık. Hazırlıkları görüşmek üzere bir toplantı yapıldı. Bir baktık toplantıya bir başka Türk genci de katılıyor. Biz daha çalışmalarımızı göstermeden toplantıya yeni katılan genç “Hollanda da demokrasi, özgürlük ve insan hakları mükemmel” diye lafa başlayarak:

*Burada döşek orada kötek
Türkiye'ye beraber sövek*

gibi basit basit bir şeyler demeğe başladı. A bir baktık, bütün herkes oturduğu yerde gevşemiş zevkle dinliyor. Aynı zamanda hepsi genci başı ile tasdik ediyor. Biz, “bir dakika, Türkiye cennet değil ama biraz içerikli konuşalım. Bakın araştırmalarımızın sonuçları burada. Hem çalışma konumuzun dışına çıkmayalım” dediysek de bizi dinleyen yok.

Bir kaç yıldır gözlediğim bir gelişme var. Arada bir, televizyon programlarını hazırlayanlar mürekkep yalamış Türklerle temas kurup hazırladıkları programlara davet ediyorlar. Geçen yıl bir program yapımcısı bize e-posta göndererek şu arzusunu ilettiler: “Göreneklerini ve dinini terk etmiş Türk kızları arıyoruz, röportaj yapacağız. Öyle bir kız tanıyorsanız, sizinle

beraber onu programa alalım”. Bir arkadaş da buna benzer bir olayı anlattı. Bir program yapımcısı, arkadaşı arayarak onu “Türklerde kadın dövme âdeti” üzerine hazırlanan bir programa davet etmiş. Eğer “ilginiz için teşekkür ederiz, peki bu programları yaparak nasıl faydalı olacaksınız, bu işi bilimsel olarak ele alalım” dersanız, program yapımcıları hemen sizinle ilgilenmeyi bırakıp sırada bekleyen diğerleri ile temas kuruyorlar. İstedikleri kişiyi bulana kadar bu böyle devam ediyor.

Bir kaç kez televizyonda seyrettim. Afrika’dan göçmüş bir bayan ülkesinde yaşarken çektiklerini uzun uzun anlatıyordu. Gerçekten çok üzüldüm. Zavallı neler neler çekmiş. Sonra “Hollanda’yı çok seviyorum, Hollanda ne kadar iyi” diyerek kadıncağız tekerlemeğe başladı:

*Benim eski dinimde kızlar köledir
Okutmazlar, döverler, nefret dinidir*

Vah vah vah, neymiş bu kadıncağızın eski dini diye içimden geçiriyordum ki, benim eski dinim İslam’dı demez mi! İslam şöyle, İslam böyle diye, bilmeden, herhalde bilmediğini bilmeden, konuşuyor. Ah be kızım, İsa ve Muhammet peygamberin dini olan İslam, aşk ve bilgi dinidir. Demek, sana hiç kimse doğru dürüst İslam’ı öğretmemiş. Sonra ister istemez Yunus’un şu sözleri aklıma geldi:

*İşitin ey yarenler, aşk bir güneşe benzer
Aşk olmayan kişi, misali taşa benzer
Taş gönülde ne biter, dilinde ağu tüter
Nice yumşak söylese, sözü savaşa benzer*

Söverek övmek yaramış ki son zamanlarda bayan daha sık dergilere, televizyonlara çıkmaya başladı. Öğrendim milletvekili seçilmiş. Dün yapılan bir röportajda Peygamber’e de bol bol sövmüş. Eğer gazeteci Peygamber hakkında bilgi edinmek istiyorsa niçin ona sormuş? Dinler uzmanı Karen Armstrong’un kitabını okusaydı bir şeyler öğrenirdi. Üniversite de İslamiyet

konusunda uzman olan bir öğretim görevlisine niçin size değil de ona buna İslam’ı anlatıyorlar diye sormuştum. “Biz cüppe giyip yalın ayak dolaşmıyoruz, ona buna sövmüyoruz da ondan herhalde” demişti.

Yoksa bayan toplum içindeki gerginliği artırarak entegrasyonu mu hızlandırdığını zannediyor? Bu sözlerden cesaret alan kişilerin bize, bizim çocuklarımıza okulda, iş de nasıl davrandığını biliyor mu acaba?

Kim ne derse dersin, eğer biz İslam aşk ve bilgi dinidir diyorsak ve buna inanıyorsak İslam gerçekten aşk ve bilgi dinidir. Eğer bir milyardan fazla Müslüman bayanın söylediği gibi bir peygambere inansaydı, dünyaya kaos hakim olurdu. Biz Peygamber’e inanıyoruz ve onu örnek alıyoruz, kalbimiz aşk dolu. Bayan ise Peygamber’e inanmıyor ve kalbi nefret dolu. Aşk nefreti her zaman yenmiştir. Bayanı Mevlana’nın aşkıyla bir çağıralım, belki de rahatlar:

*Gene gel, gene gel
Ne olursan ol gene gel
İster kâfir ol, ister, ateşe tap, ister puta
İster yüz kere tövbe etmiş ol
İster yüz kere bozmuş ol tövbeni
Umutsuzluk kapısı değil bu kapı
Nasılsan öyle gel.*

Dikkat edin, söverek övenler ve bundan menfaat bekleyenler, genellikle yüzeysel ve basit bir şekilde sanki tekerleme yaparak konuşurlar. Hollandalı bir politikacı buna “Jip ve Janneke” dili demişti. Sanki bize Hollandacayı değil de “Jip ve Janneke” dilini öğretiyorlar.

Prof. Dr. Ir. Mehmet Akşit

Cambridge - Enschede, 22-25 Ocak 2003

© 2003-2005 Mehmet Akşit. Bu yazılar ancak ticari olmamak koşulu ile kullanılabilir.